

Podczas trzeciej edycji konkursu organizowanego przez Gazetę Olsztyńską i miejskiego konserwatora zabytków - pod hasłem "Poszukiwacze zaginionych śladów", poruszono temat ceramiki – (elewacji z cegły).

Była to okazja, by zastanowić się, dlaczego budujący domy tak rzadko sięgają teraz po cegłę?

Takie pytanie zadano architektowi Tomaszowi Lelli.
(Studio Form Architektonicznych Pantel -pantel.olsztyn.pl)

Ceramika, obok drewna i kamienia, jest najstarszym towarzyszącym człowiekowi materiałem budowlanym. Gotowy produkt powstaje z gliny, która po odpowiedniej obróbce jest formowana i wypalana w wysokiej temperaturze, dając materiał wytrzymały, odporny na warunki atmosferyczne oraz ogniotrwały. Z cegły wznoszone były gmachy użyteczności publicznej, kościoły, zespoły koszarowe i architektura przemysłowa.

Tomasz Kurs: Dziś buduje się głównie z pustaków, betonu komórkowego i innych materiałów. Cegła jest mniej popularna. Czy nadal może być interesująca?

Tomasz Lella: *Osobiście bardzo chętnie w większości swoich projektów korzystam z cegły czerwonej wymiarach 25 na 12 na 6,5 cm. Bardzo lubię ten materiał ze względu na jego formę, fakturę i jakość. Mogę tu przytoczyć słowa Franka Floyda Wrighta: " Dajcie mi do ręki cegłę, a udowodnię, że jest więcej warta niż sztabka złota".*

Zapewne przyzwyczajonych do widoku styropianu klientów nie jest łatwo przekonać do tego rodzaju materiału?

- Owszem dosyć ciężko to idzie, ale akurat ci, którzy przychodzą do mnie wiedzą, jakie materiały stosuję i jakie projekty robię. Można powiedzieć, że to grupa świadoma, jak kiedyś na tych terenach budowano, i mają oni swoje konkretne oczekiwania.

Fot.1. Wysoka brama. Zdjęcie z - zabytki.ocalicodzapomnienia.eu

Cegła była kiedyś znakiem rozpoznawczym na Warmii i Mazurach.

- Na naszych terenach domy regionalne były w większości budowane z cegły i niemal każda większa miejscowość miała swoją cegielnię. Glinę wydobywano, wyrabiano i formowano, a potem wypalano w pobliżu. Podobnie było z dachówką. To był naturalny, pochodzący stąd budulec. Właśnie tak powinien mieszkać człowiek - w domach stworzonych z naturalnych materiałów z jego otoczenia, czyli z cegły, drewna i kamienia.

Jakie ceglane obiekty w Olsztynie z tego okresu, o którym pan wspominał, są warte szczególnej uwagi?

- To na pewno piękny budynek dawnej rejencji [przy ul. Plater - red.], a także koszary dragonów [przy ul. Dąbrowskiego - red.]. To bardzo piękna architektura, posiada ciekawe detale. Warto je pokazywać i zrekonstruować tak, żeby znowu przywrócić im świetność.

Fot. 2. Koszary Dragonów. Zdjęcie należy do:

<http://fro.olsztyn.pl/wp-content/gallery/koszary-galeria/pustka-2-koszary.jpg>

Może teraz z cegły się nie buduje, bo brakuje rodzimej cegły?

- Bardzo namawiam różnych przedsiębiorców, żeby zajęli się produkcją cegły. Z chęcią ją kupię i wykorzystam. Według mnie to szansa dla naszego regionu. Teraz sięgamy po materiał aż z Kraśnika. Jeszcze 20-25 lat temu działały u nas jakieś pozostałości po cegielniach. Dzisiaj ich już nie ma, choć ich kominy nadal stoją. Bardzo bym sobie życzył, żeby przywrócić produkcję i wskrzesić dawne cegielnie. Takie inicjatywy powinny być wspierane przez gminy i urzędników. Chodzi o to, by nie zdusić ich podatkami czy absurdalnymi przepisami i normami. Polacy są bardzo kreatywni, a produkcja cegła ponownie powinna stać się naszym produktem regionalnym. Dobre jakościowo albo ręcznie robione i nietypowe cegły to znakomity towar. Podobnie jest zresztą z dachówkami.

Czym cegła różni się od "nowoczesnych" technologii?

- Cegła to znakomity budulec nie tylko dla domów mieszkalnych, ale także biurowców, zakładów usługowych. Nikt mi nie wmówi, że lepszy jest tynkowany styropian. Takie elewacje brzydą. Po kilku latach widać ich taniość. Cegła jest kosztowo porównywalna, a efekt jej użycia jest znakomity. Ten materiał pięknie się starzeje i z wiekiem nabiera patyny. Tego samego nie można niestety powiedzieć o najpopularniejszych dziś technologiach.

Fot. 3. Stary ratusz. Zdjęcie należy do:

http://www.przewodnik.e-wyjazd.pl/photo_Y8SY_big_0512faf304113d4f709a1cda2ca8417d.jpg

Liczy pan, że cegła stanie się znów popularna ?

- *Moda na nią na szczęście powraca. Zdarzają się także klienci, którzy widzieli jakiś ceglany budynek i chcieliby coś w podobnym stylu. Z cegły budują zarówno budynki mieszkalne, jak i biurowce. W Malborku w takiej technologii zaprojektowałem galerię handlową. Życzylbym sobie, żeby także na Warmii i Mazurach cegła wróciła jako znak rozpoznawczy i nasz prawdziwie regionalny produkt.*

Fot. 4. Wizualizacja domu jednorodzinnego wykonana przez [ZCB Jarosty](http://www.zcbjarosty.pl) z wykorzystaniem cegły "Koral" na elewacji. Projekt: "Żuczek II" - [Archeton.pl](http://www.archeton.pl)

Trzecia edycja konkursu zabrała nas na wycieczkę po olsztyńskich budynkach z czerwonej cegły. Zadaniem uczestników było odnalezienie miejsc, przy budowie których korzystano z tego materiału. Ci, którzy odszukali siedem wskazanych obiektów najbardziej ciekawych w historii Olsztyna, mieli szansę na nagrodę.